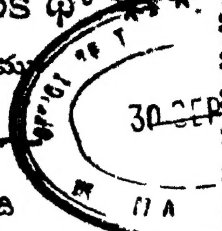


శ్రీరస్తు.

*** పారువేటకథా ***

SI. NO. 140

పంగహము



ఆరు ను

2604

ఇయ్యది

కర్నూలుజిల్లా వోర్వకల్లుగ్రామం

శ్రీ కేశవస్వామి పుణ్యవస్తునకు

నైజాము యిలాఖా యిల్లాదుగ్రామం

అప్పకవిగారిచే చెప్పబడినది

కర్నూలులోవుండే

గుంతా సుబ్బన్నశ్రేణిగారిచే

ప్రచురింపబడియె.

1918

చంద్రమూలీశ్వరప్రసాద్, కర్నూలు.



(శ్రీ)

సాకు వేట కథా సంగ్రహము.

శ్రీ॥ శ్రీకాంతాకుచకుంభ కుమారులప ద్భక్తి
ప్రదేశింసదా । ధ్యామేత్సుల్లసోజకత్రనయనం
బ్రహ్మజభాండోదరిం ॥ సాకారిప్రముఖాఖిలా
మరివరభాజతిక్రీప్రభా । భాస్వత్పద్వయ
మోక్షకంఠినగి శ్రీకేశవస్వామిసం ॥

ద్వీపద॥ శ్రీమిందుకందనూల్ శీమలోపలను ।
శ్రీగనుశిక్కిలుచలగుచుస్మృతిఘనమైననోర్వకం
జిట్టణమును । అనుదిసెంబునుబోధించుచుజోద
కుశల నందరినందమనునందనాస్థితుడు । కందర్ప
సుగరాకాదుజయ్యతుడు । శ్రీకేశవస్వామిశ్రీ
గారముగను । ప్రాకటనవవిహారముసల్పబాని ।
పున్నమచంద్రులూలుమోమునను । తిన్నగా
బిహారమునకుఁబయితిని । శివమునకన్న భావితకోటిబాని
ధరియించితి శిముత్కాంతాఁజెట్లు । సోగులుచవల
సాపుగగీలుకొల్పు । గోగొప్పగాను బాగంబు
నందరి తాంహారంబుల దిబబుగావైచి శోరంబు
గానుకొన్నభవంబాని । పచ్చలకడియాలుగా
బాబునుల్లను హైచైవమిమయమేఖలదాన్చి ।

రవలుచెక్కిననూపురములుపాదముల । నవిరళం
 బుగదొడ్డియందమింపొంద । బంగారుశాలొప్పు
 వలెవాటునైచిరంగుగాగరుడతురంగంబునెక్కి ।
 కరమొప్పు శంఖుచక్రములునందకము । గడిమీ
 రుచునుండుకొమోదకియును । సరభసంబుగశా
 ఙ్గిచాపసాయకము । యిరవొందగావహియిం
 చిమోదమున । నరసిద్ధసాధ్యకిన్నరవిహంగాహి ।
 గరుడోరగామరగంధర్వయత్న । సురమరుద్ర
 వసుప్రముఖులును । పరమానురాగసంభోతులై
 కొల్వ । రమణహెచ్చరికెపరాకహోయనుచు ।
 క్రమమునశ్రేతధారకులునుతింప । అంగకళింగ
 మహారాష్ట్రలాట । బంగళనంగనేపాళపావీర ।
 సౌరవిదర్భపాంచాలాంధ్ర । కుకురసూరసేనా
 వంతిచోళభూపతులు । కరితురగాందోళికారూ
 ధులగుచు । యరుగెలంకులరాగహితులుకథా
 ను । లరయంగసుకవిగాయకులొప్పుచుండ । పౌ
 రకామినులుసంభ్రమముతోడుతను ; హాతులి
 య్యగానప్రివశిష్టు । గాలవకశ్యపగాధేనుకణ్వ ।
 వాలఖిల్యాదులు వరుసదీవించ । పున్నాగసౌరా
 ష్రమోహనసురటి । కన్నడకొడశ్రీకల్యాణికా
 పి । పూరియాహియి కాంభోజిచరాళి । భైర
 విమధ్యమావంతియుకాళా । సరస్వబుద్ధబాడిచ

తులతశోడ । సరిగమపదనిస స్వరయుక్తముగ
 ను । సరవిచున్దలతాళసంగతులాలయ । సురు
 చిరగుగు వేశ్యనుందరుల్ బాడి । ధరపతాకత్రిప
 తాకాఫక చంద్ర । కరకర్తరీముఖకటకాయుబా
 ధి । హస్తముల్ ద్రిప్పుచు నభినయించుచును ।
 శిస్తుగానాట్యబుచేయుచుండగను । భేరికాతమ్మ
 టవిజయనిస్సాణ । భూరినాదంబులుభోరుకొల్వ
 గను । మెల్లమెల్లనెజనిమేదినినాథు । డల్లనప్ప
 ణమటుపెర్గమించె । ఘనసారకేతకీర్ణసూరనింబ ।
 వననజంబుద్రాక్షపాటలాశోక । తాలతమాల
 హింతాలరసాల । సాలవటాశ్వర్థచంపకవకుళ ।
 కుండకురంటకకుటజకపీఠ । చందనప్రముఖభా
 స్వద్వనగుబులను । కలకంఠశుకశారికానీలకంఠ ।
 కలకలరవమువేట్కలుశేయుచుండ । కలహంస
 సారసకలరవాక్కిర । కలితంబులైనట్టికాసారము
 లను । కనుగొనిముల్లికాకాయమానముల । పొగ
 గిండ్లయందుపుప్పొడినీవులందు । సరములస్తశము
 లసంగించుచును । పంకజమకరందపానమత్తా? ।
 ఝంకారముంబుని సంభ్రమించుచును । చల్లని
 పులినదేశంబులయందు । నుల్లంబురంజల్లనొసర
 గూర్చుండి । చలువలిఘోరరాలజగతిపైకూర్చి ।
 కలయొం చెముసేపువిశ్రమించుచును । సరసీత

టంబునసఖులతోడుతను | వరసానురక్తుడైజల
కేళిసల్ప | ధనువుస బాణసంధానంబుజేసి | వనర
మృగంబులబడవైచియంతటను | యరవిరాశీర
మామణిశౌరిభావ | మరసిరండనిస్రియురాండ్ర
నుబనుప | వారలుజనిపియువార్తలాడ్యంత |
మారూఢముగతెలియంగనీక్షించి | చలువంద
గాలక్ష్మిచెంతకువచ్చి | పలికిరావేళనాభామిసి
మణులు ||

చెలికత్తెలు:—చణుకు || వెలది మేమేమాని
వివరింతుమమ్మా | నీచెలువ్రానిహోయాలెట్లు
తెలియాపలెనమ్మా || పలుకూలక్రియలచిన్నెల
నేర్పరించా | గలరేనీవలెమూర్జుగంబులనెంచా ||
వెలయామిసందేహములునూబొపగనూ | తల
పోయగ మేమెంతటివారమిలను || వెలది ||

క || అనిచెలికత్తెలుబలికిన | వినికమలాసతియు
దేమొవెంతబొడమెనం | చనుమానించియొకించు
క | కనుగవకెంజాయదోషగానిట్లవియెక ||

లక్ష్మీదేవి:—చణుకు || భైరవి || మోసమాయ
గదవమ్మా | యెదుకోసమోకానిరాడమ్మా |
దోషకారివిధిచేసి తూపులవానిగాశిషడగ నుదు
టవ్రాసెనేమిసేతు || మోస || మాటమీరకున్న
వానూ | మొకమోటమేలెకిందురాడూ | బాట

కాడుమృగయాటకనుచు కనుమాటిపోయియే
చోటగూడినాడో || మోస || లేక మైనదయలేకా ||
వాడుచేసిన విధమెంచకోకా | వాసవాదిసుగవం
ద్యులైపోరుకంటి | యీశుడైనచన్న కేశపుడగవె ||
మోస ||

ద్విపద || వింటిరేయిపుడు నావిభునిభావంబు |
కంటిరేమిరుజగంబులయందు | యచ్చటనె నను
యిటువంటివార్త | లక్కటాకల్గునేయనిచింత
నొంది | పురుషులువంచకుల్ బూటకులకట |
కరుణావిహీనులు కపటమానసులు | విరిభోగి
నూతనప్రియులువారలను | అరయంగనమ్మరా
దనివచ్చియించి | అప్పుడేతిరుమంగయాశ్వాసని
లిచి | తప్పకఅతనికంతయువినుపించి | పొండి
మీరిప్పుడు పుండరీకాక్షు | పంచనజేతిద్రవ్యము
గొనిరండు | అనుచులక్ష్మీదేవి అనుమతపడెన్ ||
పసిచినచనియెనాబ్రాహ్మణోత్తముడు ||

శీ || అరయతిరుమంగయాశ్వాసులపుడెకడలి |
చంచువారలనెల్లరావించివారి | కావిధంబుతయు
ను తెలియంగదెల్ప | సమ్మతించియువారలుత్సా
హమునను ||

ద్విపద || చికిలి నాయకుడును చిన్న గూడును
|| ప్రకటబయింపైన నావ్రల పెన్వ | కేంగడు పోవ

డు చినవోబులపతి । రంగడుకూరుమరాజుగంగ
 డును । పోరై నసరచారి పిడనాయకుడు । చేరికొ
 ల్వగ పెద్దచంచునాయకుడు । కొమరొప్పుగావు
 ట్టిగోనులు బెట్టి । కమనీయ నాసిక్కాగంబుల
 యందు । తిలకంబులోరగాదిద్దికమాను । లలు
 గులు ధరియించి యతిరయంబునను । వొచ్చి
 తిరుమంగయాళ్వారులచుట్టు । మచ్చికమీర ము
 మ్మారులుతిరిగి । తగవంక వంకగా దండముల్
 బెట్టి । అగణితోత్సాహులై యనుమతివడసి ।
 నెని చని మెల్లనె చక్రిచిహ్నములు । కనుపడకుం
 డగా కైకొనివచ్చి । ఫేరై నసామ్మలు వేర్వేరు
 గాను । శ్రీరమాదేవికర్పించిరావేళా ।

గీ॥ అపుడుశౌరినన విహారంబుచాలించి ।
 కొంత శేపుచంద్రకాంతమణుల । వేదికాస్థళమున
 విశ్రమించియులేచి । సకలదిశలుజూచుసమయ
 ముననూ ।

ద్విపద॥ అంతవిష్వక్సేనుడావేళపై న్య । మం
 తయుగని సకలాభరణములను । కనుపడకుండిన
 కమలాక్షుతోడ । వనువందగనిట్టులనిపలుకదొడ
 గె । స్వామిపరాకు హెచ్చరికయీవేళ । యేమి
 కనుమాయమోయరుగరాదయ్య । వనజాక్షుడ్ర
 వ్యంబువంచనచేసి । కొనిపోయిరెవ్వరగ్గోయని

పలుక । వినిహృషీ కేశుండువిన్నయంబావి । పని
 చారకులబిల్వబనిచి యాహర్త । వినుపించి సా
 మ్ములువెదకుపొమ్మనిన । తనరమహాశాసాదంబ
 శౌరి । యనుమతితోడుతనప్పుడేకదలి । వన
 మార్గమెల్లనుపరికించూచి । యివ్వెయడుగులజా
 డలివ్వెముత్యములు । పవడాలపేరులు బడియు
 న్నవిచట । యిదెకూర్చున్న తావిచట యామ
 ల్లె । పొదరింటిజాడనే పోయినానుచు । చనిచ
 నియిప్పుడా శౌరిసామ్ములును । కనుగొనిపల్కిరి ।
 ఘనమోదముననూ ॥

చణకు ॥ కంటిమి పొడగంటిమి కంటిమయ్య
 మేము । తుంటపిల్తునిగన్నడంటయైన తమ్మికంటి
 పొమ్మలజాడ ॥ కంటి ॥ మేలంబనగోమేధకులు పు
 ప్యరాగలు । నీలాలముత్యాలుదాల్చినసామ్ము ॥
 కంటి ॥ రంగుమీరంగశ్రీరంగనాథునిమేన । శ్రీ
 గారించుచున్న బంగారిసామ్ములు ॥ కంటి ॥

ద్విపద ॥ అనియందరతి కుతూహలముతో
 మతను । చనిచనియప్పుడా జాడవెంబడిన । శ్రీర
 మామృత్యుంట్ల చంతకువచ్చి ద్వారపాలకుల
 కావర్తమానంబు । అరయంగపల్కి మీయా
 రుపురమున । సగసిజపత్రలోచనునిబంగారు ॥ సా
 మ్ములున్నవిలెస్స చూడుడీయనిన । సమ్మతించక

యులక్ష్యంబుశాయకను । శ్రీరమణియూవార్తచ
లగివిన్నపుడె । యేమనునోయిప్పుడీరీతిద్వార !
శీమనుబల్కగ శీఘ్రంబుగను । నిమిషమిరము
లకు మీగుపొమ్మనిన । వారలువేగవేచచ్చి యా
వార్త । శౌరికి చెప్పినసంశయంబుది । పరగంగ అ
ప్పుడా భామాలలామ । తెరగెటువంటిదోత్యా
లెల్లెమ్మగు । జెలియంగవలెనని ధీయుతుండగు
చు । వలనప్పుడత్రు కవ్రాసిపంపించె ॥

కేవలస్వామి:—చూడ్మి ॥ శ్రీమదఖిల గురు
ద్వంద్వస పాలవ శతకోటి భరతరుణీ ప్రముఖ
సురిసుందరీ నికార కాశ్మీరప్రభాభాసిత రత్న
సింహాసనాసీనే । కరుణాకటాక్షదీక్షణ కామునీ
కాంతి దూరీకృతదారిద్ర్యాధికాదే । రాకాప
కపూర్ణనిశాకరిసన్నిభవదీనే । జలరుహసేదనే ।
యుష్మత్పరిచారకః సకలాభరణప్రముఖవస్తూని
గృహీత్వా । త్వచ్ఛిద్ధాంతముపవిష్టాః ఏతద్రవ్య
తందత్వమామపాంగే నావలోకయా ॥

లక్ష్మీదేవి:—చూడ్మి ॥ శ్రీమత్కమలసంభ
వ భావా ఖండలాది నిలింప నికర మస్తకస్య
స్తహతక కోటిర సంధానిత మందార ప్ర
సూన మాలికా మకరంద బిందుధారా ధౌ
తకంజాత హలకులిశమయ సర్పపాదిచ్ఛేఖాలం

కృతసాదారవింగ । నందావరజా ప్రముఖవల్లభ
 సుందరీసందోహ వీరపయోధరలఖత మృగమద
 చిత్రపత్ర భంగనైపుణసఖరజాలా । హాటకచేలా
 ప్రభాతకాల భానమాన భాస్కరకోటి విభాసి
 త తపనియ్య కిరీటిహంబ కేయూమూజీర స
 కలాభరణాలంకార నవమోహనాకాం । నజ్ర
 నైఢూర్య గోమేధికపుష్పరాగ ముకతధర్మ
 హర్ష్యప్రసాద విభాసితోర్వకంటి పుటభేదనః
 శాంతా । శాంతశమదమస్కంధనికాయ చన్న కే
 శవరాయత్వదియ్య ప్రతికాభిప్రాయం హృన్గత
 మమజైతు । ఏత శ్కార్య మయానజ్ఞాతవ్యంకు
 తసంభవతి తస్మైవవిచారణియ్య ॥

శ్రీ:—గీ॥ అనుచుజాబువ్రాసి యెనిచిద
 వ్యాక । జనులచూచిమీరుసరభనముగ । తలు
 పువెయుమనుచుపలికిసింహాసనా । సీనయగుచు
 నుండెచెలుగులువ ॥

కేశవస్వామి:—గీ॥ ఇందిరాదేవి భావంబు
 డెదమునను । తలచియీవేశయేలతాతస్వభా
 ధ । చేశెనోకాకయున్నయాకష్టలేల । కలుగు
 ననిసంశయించి శ్రీకాంతుడవును ॥

గీ॥ శ్రీరమామణిభవనంబుచారవచ్చి తలుపు
 మూసికూచి చిత్తంబులోన । సంశయించుచు మె

లనెజలజశ్రుతా నేత్రుడిట్లనిపల్కెవిచిత్రముగను ||
రాగం, తోడి, చణుకు.

కేశవ:—నాజినేతికవాటముమూసిన కా
రిణమేమే చప్పువేభామ || కా ||

లక్ష్మీ:—కారణమగ్నిగెప్పుధీతతోనీపేరేమీ
చప్పుపొయ్యి కృష్ణ || పేరే ||

కేశవ:—తరుణిరొసమాధవుడను నాతోపరి
జ్ఞులకేలే భామ || పరి ||

లక్ష్మీ:—సరసిజనాథ వసంతుడవై శైతరురం
జనశేయుమోయి కృష్ణ || తరు ||

కేశవ:—శరధరసేవినే వసంతుడగానే చక్రి
నిశనీవాడభామ || చక్రి ||

లక్ష్మీ:—గరిమెతోడచక్రివిసీవై తే కలశంబు
లుశేయుమోయి కృష్ణ || కల ||

కేశవ:—కరినిభయానకులాలుడగానే హరి
నే ముద్దులగుమ్మా || నరహరినే ||

లక్ష్మీ:—హరివై తేబాగాయనట్టయి తే నరుదు
గగంతులువేయూ కృష్ణ || నరు ||

కేశవ:—హరిణాక్షిరొతరు చరుడనుగానే
తరుణీధరుడనెకొమ్మా || తరు ||

లక్ష్మీ:—ధరణీధరుడవై తె వల్మీకముతోపెర
గదూరుపోవోయి కృష్ణ || పెర ||

కేశవ:—పురుగముగానే పురుగనాథ మడ
హరుడనెమలగుమ్మా || మడ ||

లక్ష్మీ:—విహంగమపడినైతె యంబరమున
నుం పోవ్రాయి కృష్ణ || యాబ ||

కేశవ:—కీరవాణిఖగపతి నేగానే వోర్వకంటి
శుడనేభామ || ప్రార్థ ||

లక్ష్మీ:— వోరువకంటిశుడనై తేవర నారీచి
హ్మలవేమీ కృష్ణ || పర ||

కేశవ:—నీలవేడిరోనేర మేమి నాపాలగల
దొచెప్పవేభామ || నాపాల ||

లక్ష్మీ:—బాలకృష్ణ వాదేలనీతోనిక చాలు
చాలుపోవ్రాయి కృష్ణ || చాలు ||

కేశవ:—ద్విపర || నలినాయతాక్షయన్నడు
లేనివిత | గలగెనిప్పుడిదేమొకానినేనెంత | పిలి
చినపలుకపు ప్రియముతోడుతను | కనుగొనవే
లనేకొంగిటచేర్చి | తనివిదీరంగ మధారసంబా
లుక | చక్కెరకెమ్మవిచవిచరాపిముద్దు | చక్కి
లనొక్కిచొళిబంధముల | కలయపుమునుపటిక
రుణలేదాయ | చలపట్టినన్నరచ్చలపెట్టనేల |
తలపోయనేనేమితప్పుచేసితిని | తెలియకనట్టిసం
దేహంబుమదిన | నిలుపక లేనిపోనివి యూహచే

॥ పలుకకనొక చెలిభాషలువినక । పొలియల
కలునూనిపొందుమీసన్ను ॥

లక్ష్మీ:—ద్వితీయః॥ మేలుమేలుముకుంద మె
చ్చిభిభి ॥ సోలించి బేలించి నెక్కించిచాల ।
బానించిహాయిలుగుల్కంగబల్కెదవు । ఘన
నర్సి మొకమిచ్చకపుయాబలిచటాపసికిరావిక నా
నొపలుకంగవద్దు । ఈనగలీమాయలీకపటంబు ।
యీవయాగపుసుక్తులెల్లనునీడు । శ్రియభామిను
లువిని ప్రేమచెందెదరు । రయముననీయంతరం
గపుననరు । యక్కడగలదొరాకేదుబిబాస్య
అక్కడికేపొమ్మయును ఆలస్యమేలా ॥

కేశవ:— ॥ నిన్నువిశిచి అన్యమెన్నడుయె
రుగని । పానిసన్ను లేనిపోనివొట్టి । నిందపాలు
శాయ నీకునన్హముకాదు । రాజవదనమదమరా
ళగమన ॥

లక్ష్మీ:—శ్రీరాగం - చణకు ॥ పోరాచక్కని
సామిగా । పోరావైరూవాకంటి విహారాశ్రీచ
న్నరాయా ॥ మంచిమాటాలగా రావించివొచ్చె
వునేనీ పంచనలకుసహించెటిదాసగాను ॥పోరా॥
మేలూగా నీతోడూతా వాలూగా పడగవాని ।
కేరీఃచెనగీనాజవరాలి మందిరమిదిగాదు ॥పోరా॥
నిలావర్షంగ సీప్రియురాలు కనుగొన్నవిన్న

హేళానా జేసి వానులేలానానోడ లేది ॥ పోగా ॥

గీ॥ అన్యకాంతామణులతో రహస్యకేళి । స
ల్పింబువంటిచిన్నెలు తెలిసిచూడ । నీశనీరంబు
నందు కప్పి చుచూడ । యరుగిననరస్పృహ కుండ
లీర్చడశయనా ॥

కేశవ:— గీ॥ తరుశిదోయన్యకాంతల గుగు
తులనగ । దగునెనామేన నొకటైసతలచిచూడ ।
కలుగునేపంకరుహనేత్ర కనకగాత్ర । చంద్రికాహ
సి చంపకచారుహసి

లక్ష్మీ:— శా॥ సా-పుల్ గుల్కగ యేమిశాశి
కనులుక చు-బించినాఘ్రాభళి । కంపుల్ ధక్కి-
రణంబుశాయదగు నీకెన్నెవైపైనీతరు । క్లి ప
న్నంబుముకాటుకంటి నదియేచ-ద-బునకబో క
నూ । హింఝవొచ్చునో ఘాన్యకంటిదగ రా
ఘ్రాహాకీకేశవా ॥

కేశవ:— అష్టకపద్యార్థం ॥ అందమూర్తిగ
గా వనవిహారము సల్పుచుచుండ । నంద సుక్రిం
దనరత్న కాంఠీదగుర జలునేరడిబిల్లుజూచియా ।
సందముతో భుజించినను సల్లగమోడికినంతుగాని
యే । శాంక కు కలలామ తేలికింపగ కాటుకగాదు
ననువే ॥

లక్ష్మీ:— సీసార్థం । లేగుప్తి ॥ సుందరరూప

యేచందనగంధిని లీలతోడుతకొగలించినావో ।
కాకున్న నీమనకుంబున ముత్యాలహారంబు లరు
ణంబులగుటకేయి । కారణంబిపుడు । నిక్కంబు
గానాతోడ తెలియంగబల్కుమివ్యాళ । దబ్బ
రాలాడవలదూహటకాచేలా । పలుమారీరీతిగా
నే పలికితప్పించుకొనియెద యిలలోనీసాటిజాణ
గలదే యొద్దైనగాని । తెలియంగబల్కుమివ్యా
ళ ॥ దబ్బ ॥

కేవలః— సీసార్థం ॥ జలజాక్షి వట్టినిందలుప
ల్కు న్యాయమా యరుణప్రభాసితమైవెలుంగు ।
కొస్తుభంబెడను ప్రకాశించినామణి ప్రథలము
త్యాలహారంబులరుణ । కాంతులవలెదొనెగాని
నిక్కంబుగా । నేరామిష్టైవగల్గునే । యీవిధ
ముగానే నీజన్మేతి పల్కునెసారెసారెకు వొట్టి
ఆహూదూహులుబెట్టి యీరాసములుబల్కు మే
రాగాదెంచాగాను ॥ నేరామా ॥

శ్రీ— కందార్థం ॥ శంకరా ॥ జలజాయత
లోచనబాం । కులకేయినీమమేన ఘమఘమమని
వా । సిలుగంధంబేభారిని । యలదెను తెలియం
గబల్కుమలికాక్షుమిత్ర ॥ హాటక శ్రేత్ర జలధర
గౌత్ర । చలువరాయనీమాయలనూటః । నిచ
టతెలియవొచ్చునేమొ పలుకంగవచ్చేద ॥ మలికా

కేశవ:—కందార్థం! వనమాలస్త్రీజ్ఞానము! జనియుండగనిపినచరులతిమిదం! బుచ్చపూజచేసి శ్రీచం! దనమలదినినాడుమేన తనుకాంతి హేమా! సద్గుణశీమా వనజాతథామా! పనిబూని యవ్యకేమనిభోధ చేసిన మనసులోఁ బనిజనుని పల్కనచ్చుట! తనుకాంతిహేమా॥ సద్గుణశీమా॥

లక్ష్మీ:— శా॥ నీరేజాయతస్తేత నీయదుగు ల్ నెర్పొప్పగానెవ్వతో! పారాణించినదిట్లగా నియడ నీపదాబ్జముల్ మేలుకా! శ్రీరంభేమిళి కంట నాతో చెవిరామినధ్వజానంతశ్చ! గారా వోరువకంటి భవ్యవగరా గారాహతీకేశవా!

కేశవ:— నృ॥ పాంకముతోనడివ్రులిన భూ మాలయందు మాసింద్రకన్యకల్! కుంకుమ బు క్కకప్పురము గుప్పచుఘేలిన మాచొంచనా! నంకమృగాల్లికై చసినచార సరోజములుంబెగాని యే! పాంకముఖిలలామ యిసుమంతైనన్! కిడు నేరమున్నదే!

లక్ష్మీ:— అప్రకం! కందనాదన యేవధూటి పెనంగిచున్నధలీలల్! పొందితివొకాకున్న న ఖములపోటాలరగమునందు నీ! కెందుకుండును శర్వసద్భ భవేద్రవందితచాదనం! క్రందినోల వర్ష ప్రోరువకంటి పట్టణకేశవా!

కేవలం— అష్టకం॥ చంచలాక్షిన్యగాభికో
సము స్రాభమబునమల్లగా । పొంచిపొందివిన
నుకేళకి పుట్టినాడికిదూరగా । నంచితాబుగజీర
లగామునందు గన్పడెగానియూ । హించ నేరము
లేదు నాయడనిందుబింబనిభాననా॥

శ్రీ:—సీ॥ నానెకు నానెకేచందంబుననె యు
క్తి చేనన్నిటికి బదులే నెప్పిచెప్పి । ననగుగానెప్పిం
చి కొనియద పీసాహసమున కేనిని యేయను
లక్షై । నావియేసీసే లతాగిత్తోడుతన్మదగాచి
మన్నెకేళికలసినావో । కాకున్న పుండరీకంబు
ల బోలెడు కన్నులకె బాయ గలుగులేమి । కా
రణంబు యట్లు బానింగినచ్చు । తెలియబుకు
ము నాతోడనీచార । కౌముదీహాసనోగువకం
టివాస । చన్న కేవలరాయ ఆనందధేయూ ॥

కేవలం—సీ॥ శరణాయతాక్షిరోతగనిమాట
బల్కి యగునుబెట్టుమర లే పగతియందు । యి
తాపాపెట్టే యేనెంతనెప్పిన నిజములేదాయనే
నిలవేసి । అయినబెప్పెదవిను నచటలో పునుగు
మోంబుతప్పించుకొలకొన్ని । చనిననేదానివెంట
నెదో యికిచ్చు తోగొయి మెక్కిరిచిన కనులకిపు
డు॥ కెంపునోచెనుగాని యూహింపగాను । న్నిద
మంపునుగావిచి నిక్కిముగను । నన్నువేనోరువ

కంటి శ్రీనగరధాను । లపనజితసోమ శ్రీమహిలా
లలామా ॥

లక్ష్మీ:—చణుకు ॥ భభీరాబాంకితి వెంతప్రా
భవియాలావలనొప్పగా నీవస్త్రమేలీలా । పం
పుచాయలుగలిగె బాగాయలేదా । పుసిగనీదే
మితెలుపుము శైలాధీరానరదా వోరునకంటి
పట్టణాకేలీ । పరమపావనభక్తాపాలగోపాలా ॥

కేశవ:— చణుకు ॥ చంచలనేత్రి పోలించి
చూడక నే । పంచనమాటలు పలుకంగనగునే । త
లచపీతాంబర ధరుడానికపులు । పలుకంగవినలే
దె పరగనాహుయలూ । ధామావోరునకంటి ప
ట్టణధామా । శ్రీమహితనానాజితపూర్ణసోమా ॥

లక్ష్మీ:—ద్విపదార్థం ॥ శేగుప్తి ॥ పడతియవ్వ
తొగండ ఛాగంబులందు । కడువేట్కచుంబించెకా
కయుండినను । విడియపురసము యేవిధమునన్
తు । విడియామేలనుపల్కరా । నాతోడసియా
గడములు పన్నిరాపురా । ఘడియాఘడియాకు
నిల్లు కల్లలాడితె నీజడకొద్దనీవీపున ఝడియాక
నేనువేతు ॥ విడియా ॥

కేశవ:— ద్విపదార్థం ॥ చానరొపాదరిండ్ల
నందునజుంటి తేనె । నైకొనబోయి తేచెక్కుదో
యి । వైనంతునుగాని చుంబనమిదిగాదు । మా

నవతీలలామా తనుకాంతిహేమా | అనాభజితసో
మా | యేనాత్మికై నాతల్పగానూ నాయందుయిం
చుకై నానేరములేదు | లేనిపోనియీయాణా || మా
నా ||

లక్ష్మీ:— యాలాలు || పెల్లాపెల్లా నేపురు
గు | మేకములకొరకునేను | మల్లెపొదలాసంచ
రించగా | వాసనా నామేనెల్లానింజే నిజమూన
మ్మవే ||

లక్ష్మీ:— కం || యేరమణీకుచములకా | శ్రీ
రాంకితమృదికా విచిత్రరచనలు || నేరుపునస
లిపితిమెనీ | గోగులకంటినదిచూపు మక్కుమనృ
హరీ ||

కేశవ:— కం || చిసరుహలోచనపాటల | కు
సుమంబులయెంచి భ్రమనుకోయగబోతే | వెప
రక్తిమదోజనుసాం | పెసగగనానఖములందు ని
చునిభాస్యా ||

లక్ష్మీ:— స్వీపడ || నీవెన్నివిధముల నేరుపు
తోడ | భావించెప్పినపంకజనేత్ర | నేనమ్మజాల
ను నిశ్చయంబుగను | మానితంబుగను ప్రమా
ణంబుచేసి | నాసంశయముదీర్చు నగరాజధీర |
వాసవముఖదేవ వందితచరణ | చెప్పెడిదేమిచే
సినక్రియల్ బాంకి | తెప్పించుకొన నీకెతగియను

కాక । చల్లునెవరులకుచిత్తజరూప । వల్లభ బాల
శ్రీనసుచుతీపాలా ॥

కేశవ:—సీ॥ యేనెన్నివిధములవేడినగానీ ।
మానినీమణికుమారముంటేని । పామునైనను
నాతబట్టెదనింక । నామాటసమ్మవే సలినాయ
తాక్షీ ॥

లక్ష్మీ:—సీ॥ పాముమీదయపుడు పవళించు
వానికి । పాముకాటుతెంతపనిదలంప । యిట్టిగా
రడంబుతెల్లనునావద్ద । పనికిరావుపుడుబాల
కృష్ణా ॥

కేశవ:—క॥ అటునమ్మవేనిచూడుము ।
చటులదవాగ్నిశిఖానిచయజాజ్వల్య । స్ఫుటదన
లయునేముట్టెద । కుట్టిలాలకిగమ్ముమింక కొదవే
లనికన్ ॥

లక్ష్మీ:—క॥ భగభగమంచుచుదిక్కుల । పా
గలెగయుదవానలంబు పొందికచాతన్ । దిగ
మ్రొంగువానికనలము । తగబట్టులకేమివంతధరణీ
సలిల్లోన్ ॥

క॥ నీకతిశయంబుగనా । పైకూరిమిగలిగెనే
ని ప్రకటముగాగన్ । నీకుశలమేర్పండగ । బా
కేత్వము పలికిరమ్మపంకజనేతా ॥

కేశవ:—క॥ బాకేత్వమియ్యనేరనె । నా

కోడలుగా దెవాణినామాటలలకా । నోకొరతల
డుగదగునా । నాకోరికెదీర్చు లేమ నయగుణధా
మా !

కం॥ భేరీనాదముభాభా । భూకీవిభవయవన
సతుల బొడగనబూబూ । చీరులరుగగనభీభీ ।
అరయంగాగొల్లవారలందురు బేబే ॥

మంగళం.

పారువేట కథాస్మగ్రహము సంపూర్ణము.

మంగళము.

కర్నూలు. బాలకవి. శతావధాని. దోమా.

వెంకటస్వామిగుప్త ప్రణీతము.

నాటిరాగం ("కనుగొంటిని" వలె) ఆదితాళం.

జయమంగళం । హయరాజముఖ॥

భయవార శూరా । స్వయనాథదేవ॥జయ॥

భక్తానుకూలా । పరమార్థలోలా

యుక్తిప్రపాలా । సూక్తిసుశీలా॥జయ॥

కరిరాజనామ । మొఱలిడవిని

యరమరఁబాపి । నావయ్యశ్రీశ॥జయ॥

ధరనోదుగంటి । పురకేశవేశ॥

వరబాలకవి । వెంకయ్యాఖ్యనుత॥జయ॥



10295

